

PATVIRTINTA
Valstybinės kainų ir energetikos
kontrolės komisijos 2004 m. liepos 29 d.
nutarimu Nr. O3-84
(Valstybinės kainų ir energetikos
kontrolės komisijos 2009 m. spalio 12 d.
nutarimo Nr. O3-156 redakcija)

ELEKTROS ENERGIJOS SUPIRKIMO KAINOS IŠ BENDRŲ ŠILUMOS IR ELEKTROS ENERGIJOS GAMINTOJŲ REGULIAVIMO TAISYKLIŲ DALINIO PAKEITIMO PROJEKTAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Elektros energijos, privalomos supirkti pagal Įpareigojimų teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas davimo taisykles, supirkimo kainos reguliavimo taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja elektros energijos, pagamintos termofikaciniu režimu kombinuoto elektros ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse (toliau – Gamintojas), supirkimo kainos nustatymą.

Pagal šias Taisykles kainos apskaičiuojamos Gamintojams, kurių sąrašą nustato ir patvirtina Energetikos ministerija, išskyrus Gamintojus, iš kurių elektros energija superkama elektros energetikos sistemos rezervams užtikrinti ir kurie naudoja atliekinius bei atsinaujinančius energijos išteklius.

2. Šios Taisyklės parengtos vadovaujantis Nacionaline energetikos strategija, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo pakeitimo įstatymu, Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikoje sąrašu, Įpareigojimų teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas davimo taisyklėmis.

3. Šių Taisyklių tikslas – sukurti teisėtus ir sąžiningus principus termofikaciniu režimu kombinuoto elektros ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse pagamintos elektros energijos supirkimo kainoms nustatyti, kai ši elektros energija superkama teikiant viešuosius interesus atitinkančias paslaugas.

4. Elektros energijos, teikiant viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, supirkimo kainos nustatymo principai atitinka šalies elektros energijos rinkos sąlygas. Elektros energijos gamintojų kainos iš esmės nėra reguliuojamos ir energijos gamintojai turi veikti elektros energijos rinkoje prisiimdami ekonominę riziką. Viešieji interesai elektros energijos gamybos sektoriuje, kai superkama dalis termofikaciniu režimu kombinuoto elektros ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse pagamintos elektros energijos, padeda palaikyti esamų kombinuoto energijos gamybos ciklo įrenginių gyvybingumą, kol pilnai įsigalios Elektros energetikos įstatyme numatyti rinkos santykiai, taip pat skatina naujų, termofikacinių energijų generuojančių įrenginių atsiradimą, naudingai išnaudojant esamą termofikacijos potencialą Lietuvoje.

II. SUPERKAMOS ELEKTROS ENERGIJOS KAINŲ NUSTATYMAS

5. Gamintojai priskiriami pagal nominalią elektros galią prie elektros galios dydžio kategorijų. Iš gamintojų superkamos elektros energijos kainos nustatomos elektros galios dydžio kategorijoms. Elektros galios dydžio kategorijai nustatyta elektros energijos kaina taikoma kiekvienam gamintojui, kuris priskirtas šiai galios kategorijai.

Nr.	Nominalios elektros galios kategorijos	Elektros galios kategorijos pavadinimas
1.	virš 50 MW _{el}	didelis
2.	virš 5 MW _{el} iki 50 MW _{el}	vidutinis
3.	iki 5 MW _{el}	mažas

6. Iš gamintojo, kuriam Energetikos ministerija nustatė supirkimo apimtį, perkamos elektros energijos kaina apskaičiuojama pagal formulę:

$$K_{el i} = K_{baz} \cdot k_{g i} \cdot k_n + K_{kor i} ,$$

kur: $K_{el i}$ – elektros galios dydžio kategorijai nustatyta elektros energijos supirkimo kaina [ct/kWh], ($i = 1, 2, 3$, kur skaičiai nuo 1 iki 3 yra elektros galios dydžio kategorijos numeriai);

K_{baz} – bazinė elektros energijos kaina [ct/kWh];

$k_{g i}$ – elektros galios dydžio kategoriją nusakantis koeficientas;

k_n – papildomą lėšų poreikį naujos statybos elektrinėms įvertinantis koeficientas. Jis taikomas naujai elektrinei, kurios eksploatacija prasideda po 2004 m. liepos 29 d. Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau - Komisija) nutarimu Nr. O3-84 patvirtintų Elektros energijos supirkimo kainos iš bendrų šilumos ir elektros energijos gamintojų reguliavimo taisyklių įsigaliojimo. Šis koeficientas taikomas trejus metus nuo supirkimo kainos nustatymo. Jo dydį, kuris negali būti mažesnis nei 1,1, šiam laikotarpiui nustato Komisija. Kasmet šio koeficiento dydį Komisija gali peržiūrėti, atsižvelgdama į kainą sąlygojančius veiksnius;

$K_{kor i}$ – perkamos elektros energijos kainos korekcijos dydis, kuris apskaičiuojamas pagal formulę:

$$K_{kor i} = \frac{S_{KP} - S_{pap}}{G_i} \times 100, \text{ [ct/kWh]}$$

kur: S_{KP} – kompensacijos suma arba permokos suma, apskaičiuota pagal Taisyklių 7.4 punktą [Lt];

S_{pap} – papildomų pajamų suma, apskaičiuota pagal Taisyklių 7.5 punktą [Lt];

G_i – gamintojui skaičiuojamiesiems metams nustatyta elektros energijos supirkimo kiekis [kWh].

7. Bazinės elektros energijos kainos K_{baz} skaičiavimas.

Bazinei elektros energijos kainai apskaičiuoti naudojami alternatyvaus elektros gamintojo techniniai ir ekonominiai gamybos rodikliai. Atsižvelgiant į šalies elektros energijos gamybos sektoriaus ypatumus (galimybę pagaminti visą nustatytą supirkimo iš elektrinių elektros energijos apimtį vienoje alternatyvioje elektrinėje), bazinei elektros energijos kainai apskaičiuoti naudojami AB Lietuvos elektrinės techniniai ir ekonominiai gamybos rodikliai.

7.1. Bazinės elektros energijos kainos skaičiuojamos remiantis tokiomis prielaidomis:

Pastovios elektros gamybos sąnaudos, [mln. Lt/metus]	S_p	75
Vidutinė metinė elektros gamybos galia, [MW]	G_{vid}	1200
Darbo valandos, [val./metus]	T	8040
Naudojamas kuras	gamtinės dujos	
Vidutinė metinė kuro sąnaudų norma, [kg.n.e/MWh]	b_{el}	228
Bazinė sąlyginio kuro kaina, [Lt/t.n.e]	t_k	376

7.2. Dėl gamtinių dujų kainos pasikeitimo bazinė elektros energijos kaina K_{baz} kasmet gali būti perskaičiuojama pagal formulę:

$$K_{baz n} = \frac{S_p \times 10^5}{G_{vid} \times T} \times \left(1 + \frac{I_v}{100} \right) + b_{el} \times t_k \times 10^{-4} \times \left(1 + \frac{(t_{kn} - t_k) \times 0,57}{t_k} \right), \text{ [ct/kWh]}$$

kur:

$K_{baz n}$ – skaičiuojamųjų metų bazinė elektros energijos kaina [ct/kWh];

t_k – bazinė sąlyginio kuro kaina [Lt/t.n.e];

t_{kn} – skaičiuojamųjų metų kuro kaina [Lt/t.n.e].

I_v – vartojimo prekių ir paslaugų kainų pokytis nuo 2005-01-01 (Statistikos departamento duomenų bazė).

Koeficientas 0,57 įvertina vidutinės esamų elektrinių sąnaudas kurui gaminant elektros energiją bei nustato kuro kainos įtaką bazinei elektros energijos kainai.

7.3. Šių Taisyklių įsigaliojimo metais bazinė elektros energijos kaina K_{baz} apskaičiuojama pagal formulę:

$$K_{baz} = \frac{S_p \times 10^5}{G_{vid} \times T} + b_{el} \times t_k \times 10^{-4}, [ct/kWh]$$

7.4. Komisija, nustatydamą būsimų skaičiuojamųjų metų elektros energijos supirkimo kainą, įvertina prieš tai buvusių skaičiuojamųjų metų kuro kainos ir laukiamos tų metų vidutinės kuro kainos skirtumą su 5 procentų nuokrypiu, nustatydamą kompensacijos arba permokos dydį. Nustatant Gamintojo kompensacijos arba permokos dydį, atsižvelgiama į superkamo elektros energijos kiekio pasikeitimą. Kompensacija arba permoka skaičiuojama pagal formulę:

$$S_{KP} = (K_{el\ i\ (t-1)\ f} - K_{el\ i\ (t-1)}) \times G_{i\ (t-1)} \times 10^4, [Lt]$$

kur: $K_{el\ i\ (t-1)\ f}$ – perskaičiuota buvusių skaičiuojamųjų metų, kai prognozuota kuro kaina neatitinka laukiamos tų metų vidutinės kuro kainos, elektros energijos supirkimo iš gamintojo kaina su laukiama (faktine) kuro kaina [ct/kWh];

$K_{el\ i\ (t-1)}$ – buvusių skaičiuojamųjų metų, kai prognozuota kuro kaina neatitinka laukiamos tų metų vidutinės kuro kainos, nustatyta elektros energijos supirkimo iš gamintojo kaina [ct/kWh];

$G_{i\ (t-1)}$ – iš gamintojo nustatytas buvusiais skaičiuojamaisiais metais, kai prognozuota kuro kaina neatitinka laukiamos tų metų vidutinės kuro kainos, elektros energijos supirkimo kiekis [mln. kWh].

Prieš tai buvusių skaičiuojamųjų metų kuro kainos ir laukiamos tų metų vidutinės kuro kainos skirtumas neivertinamas superkamos elektros energijos kainoje iš tų gamintojų, iš kurių elektros energija tais metais nebuvo superkama ir gamintojams nurodytiems 7.5 punkte. Prireikus, įvertinamas metų, už kuriuos suteikta kompensacija, prognozuotų faktinių pajamų neatitikimas ataskaitiniams duomenims.

7.5. Gamintojas, kuris prieš tai buvusiais skaičiuojamaisiais metais pirko kurą mažesne (faktine arba laukiama) kaina už skaičiavimuose naudotą kuro kainą arba mažesne už faktinę (laukiamą) buvusių skaičiuojamųjų metų vidutinę kuro kainą, kai ji yra mažesnė už skaičiavimuose naudotą kuro kainą, nustatant būsimų skaičiuojamųjų metų to gamintojo superkamos elektros energijos kainą, ji mažinama įvertinant papildomas pajamas, susidariusias dėl mažesnės piršto kuro kainos, gaminant nustatytą elektros energijos supirkimo kiekį. Papildomų pajamų suma S_{pap} yra lygi 7.5.1 ir 7.5.2 punktuose nurodytų dydžių sumai:

7.5.1. Jeigu prieš tai buvusių skaičiuojamųjų metų skaičiavimuose naudota kuro kaina didesnė už faktinę (laukiamą) prieš tai buvusių skaičiuojamųjų metų vidutinę kuro kainą, gamintojui nustatomas permokos dydis pagal 7.4 punkte nurodytą formulę.

7.5.2. Permoka dėl skaičiavimuose naudotos prieš tai buvusių skaičiuojamųjų metų kuro kainos arba faktinės (laukiamos) buvusių skaičiuojamųjų metų vidutinės kuro kainos, kai ji yra mažesnė už skaičiavimuose naudotą kainą, didesnės už prieš tai buvusiais skaičiuojamaisiais metais faktinę (laukiamą) gamintojo piršto kuro kainą, nustatoma taip:

$$S_{permoka} = \frac{(K_{el\ i\ (t-1)\ NF} - K_{el\ i\ (t-1)\ F}) \times G_{i\ (t-1)} \times 10^4}{2}, [Lt]$$

kur: $K_{el\ i\ (t-1)\ NF}$ – nustatyta buvusių skaičiuojamųjų metų elektros energijos supirkimo iš gamintojo kaina arba perskaičiuota buvusių skaičiuojamųjų metų elektros energijos supirkimo iš gamintojo kaina, naudojant faktinę (laukiamą) buvusių skaičiuojamųjų metų kuro kainą, kai ji yra mažesnė už skaičiavimuose naudotą kuro kainą [ct/kWh];

$K_{el\ i\ (t-1)\ F}$ – perskaičiuota buvusių skaičiuojamųjų metų elektros energijos supirkimo iš gamintojo kaina, naudojant gamintojo faktinę (laukiamą) buvusių skaičiuojamųjų metų kuro kainą [ct/kWh];

7.6. Pagal 7.4, 7.5 punktus nustatytos kompensacijos ar permokos dydis nevertinamas paskirstant skaičiuojamųjų metų sąnaudas pagal Kogeneracinių jėgainių šilumos ir elektros energijos sąnaudų atskyrimo metodikos (Žin., 2009, Nr. 91-3948) 30 punktą.

8. Elektros galios dydžio kategoriją nusakančių koeficientų k_{gi} nustatymas.

Šiuos koeficientus nustato Komisija pagal ūkio ministro nustatytus 2002-2004 metais privalomus supirkti elektros energijos kiekius bei nustatytas elektros energijos supirkimo kainas. Kiekvienai

gamintojų grupei suskaičiuojama vidutinė svertinė superkamos elektros energijos kainos reikšmė, kuri yra gamintojų superkamo kiekio ir nustatytos kainos sandaugos santykis iš superkamo kiekio per 2002-2004 metus. Šie koeficientai Taisyklių įsigaliojimo metais skaičiuojami kaip gamintojų grupės vidutinės svertinės elektros energijos kainos reikšmės santykis su bazine elektros energijos kaina. Elektros galios dydžio kategoriją nusakantys koeficientai $k_{g,i}$ yra fiksuojami trejiems metams. Po trejų metų jie gali būti koreguojami Komisijos sprendimu, atsižvelgiant į konkurencijos lygį elektros energijos gamybos rinkoje ir kitus kainą sąlygojančius veiksnius.

9. Gamintojai pagal Įpareigojimų teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas davimo taisyklių 18 punktą kreipiasi į Komisiją nustatyti privalomos supirkti elektros energijos pardavimo kainą. Gamintojai Komisijai kartu su prašymu pateikia pagal šių taisyklių 16 punktą Energetikos ministerijai teikiamų dokumentų kopijas. Naujas elektros energijos gamintojas arba elektros energiją gaminanti įmonė, kurioje atsirado nauji elektros energiją generuojantys įrenginiai, iš kurių pirmą kartą superkama elektros energija, pateikia Komisijai techninius įrenginių parametrus elektros galios kategorijai nustatyti.

10. Gamintojai, pasibaigus ketvirčiui ir skaičiuojamiesiems metams, pateikia Komisijai detalias energijos gamybos sąnaudų ir techninių ekonominių rodiklių ataskaitas pagal Energetikos įmonių informacijos teikimo taisyklėse (Žin., 2008, Nr. 76-3039; 2009, Nr. 93-4010) pateiktas formas.

11. Gamintojo, iš kurio superkama elektros energija, pajamos iš privalomo supirkti elektros energijos kiekio pardavimo turi būti įvertintos, skaičiuojant jo šilumos energijos kainą.
